

Kardioemboliska cerebrāla infarkta profilakses problēmas Latvijas populācijā pacientiem ar ātriju fibrilāciju

*Kristaps Jurjāns^{1,2}, Santa Sabeļņikova^{1,2}, Evija Miglāne^{2,3},
Baiba Luriņa^{1,2}, Oskars Kalējs^{2,4}, Andrejs Millers^{2,3},
Zanda Priede^{2,3}*

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Tālākizglītības fakultāte, Latvija

² Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Latvija

³ Rīgas Stradiņa universitāte, Neuroloģijas un neiroķirurģijas katedra, Latvija

⁴ Rīgas Stradiņa universitāte, Iekšējās slimību katedra, Latvija

Ievads. Ātriju fibrilācija ir viens no biežākajiem cerebrāla infarkta riska faktoriem. Perorālu antikoagulantu lietošana ir neizvietoājama primārā un sekundārā insulta profilakses daļa.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Šī darba mērķis bija apkopot datus par Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas (PSKUS) neiroloģijas klīnikā ārstētajiem pacientiem ar cerebrālu infarktu uz mirdzaritmijas fona laikposmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 1. jūlijam un izpētīt primārās un sekundārās insulta profilakses lietošanu.

Prospektīvā pētījumā tika iekļauti 550 pacienti, kas ārstēti PSKUS Neuroloģijas klīnikā laikposmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 1. jūlijam. 247 (45%) pacientiem diagnosticēta ātriju fibrilācija. Pacienti tika novērtēti pēc CHA₂DS₂-VASc un HAS-BLED skalām iestājoties. Pētījumā apkopota informācija par lietotajiem medikamentiem pirms stacionēšanas. Pacienti tika iedalīti grupās pēc uzsāktās sekundārās profilakses. Ar pacientiem sazinoties pa tālruni, pēc sešiem mēnešiem iegūta informācija par pacientu vispārējo stāvokli un nozīmētās sekundārās cerebrālā infarkta profilakses lietošanu.

Rezultāti. Kopumā stacionārā ārstēti 247 pacienti ar vidējo CHA₂DS₂-VASc-4,525 un HAS-BLED-2,853 pirms notikuma, no kuriem 51,4% nelietoja nekādus medikamentus, 40,1% lietoja antiagregantus, 8,5% lietoja perorālos antikoagulantus. Izrakstīti 219 (88,6%) pacienti. Pa tālruni pēc sešiem mēnešiem izdevās sazināties ar 184 (84%) pacientiem. No izdzīvojušajiem 111 (60,3%) pacientiem 4,5% nelieto nekādus profilaktiskus līdzekļus, 24,3% lieto antiagregantus, 48,6% lieto varfarīnu, 22,5% - jaunos perorālos antikoagulantus (JPOAK). Novērota sekundārās profilakses maiņa ambulatori. Pacientu grupā, kas izrakstīta, neuzsākot sekundāro profilaksi, 75% lieto antiagregantus un 25% varfarīnu. Pacientu grupā, kam uzsākta antiagregantu lietošana, 52% lieto antiagregantus, 33% varfarīnu un 15% JPOAK. Pacientu grupā, kas sākuši lietot varfarīnu, 5% nelieto nekādus sekundāros profilaktiskos līdzekļus, 15% lieto antiagregantus, 63% varfarīnu, 17% JPOAK. Pacientu grupā, kam uzsākta JPOAK, 9% nelieto nekādus sekundāros profilaktiskos līdzekļus, 15% lieto antiagregantus, 38% varfarīnu un 38% JPOAK.

Secinājumi. Perorālo antikoagulantu lietošana cerebrālā infarkta primārajā profilaksē ir nepietiekama. Kaut gan bija augsti CHA₂DS₂-VASc rādītāji, POAK lietot sāka tikai 8,5% pacientu.

Izrakstītajiem pacientiem novēro sekundārās profilakses maiņu no JPOAK uz varfarīnu, kas galvenokārt saistāma ar finansiāliem apsvērumiem. Antiagregantu grupā ambulatori 33% sāka lietot varfarīnu un 15% JPOAK.